Бары дойдулар пролетарийдара, холбоһуҥ!

САҤА ОЛОХ

ССКП ЧУРАПЧЫТААҔЫ РАЙКОМУН УОННА НАРОДНАЙ ДЕПУТАТТАР ОРОЙУОННААҔЫ СОВЕТТАРЫН ОРГАНА

Хаһыат 1931 сыл алтынньы ыйтан тахсар

№7 (5207)

1979 сыл. Тохсунньу 16 күнэ
ОПТУОРУННЬУК

Сыаната 2 харчы.

ХОНУУ СААСКЫ ҮЛЭЛЭРИН СИТИҺИИЛЭЭХТИК ЫЫТЫАХХА

ССКП Киин Комитета уонна ССРС Министрдэрин Совета «1979 сылга хонуу сааскы үлэлэригэр бэлэмнэнии уонна ыытыыга эбии дьаһаллар тустарынан» уураах ылынныгар.

1979 сылга хонуу сааскы үлэлэрин бириэмэтигэр кыһалга үрдүк хаачыстыбалаахтык ыытар туһугар ССКП Киин Комитета уонна ССРС Министрдэрин Совета компартиялар КК-рын, союзнай республикалар Министрдэрин Советтарын, ССРС Тыатын хаһаайыстыбатын министерствотын уонна атын министерстволары итиэннэ ведомстволары, партия кыраайдардааҕы, уобаластардааҕы уонна оройуоннардааҕы комитеттарын итиэннэ народнай депутаттар олохтоох Советтарын исполкомнарын, тыа хаһаайыстыбатын олохтоох органнарын, хаһаайыстыбалар салайааччыларын 1979 сылга колхозтар, совхозтар уонна тыа хаһаайыстыбатын атын предприятиелара хонуу сааскы үлэлэрин үрдүк агротехническай таһымнаахтык ыыталларын хааччыйалларыгар эбээһинэстээтилэр, ол иһиттэн:

— ураты болҕомтону сиэмэни, атын да олордуллар матырыйаалларын бэлэмнээһиҥҥэ, үрдүк кондицияҕа тиэрдиигэ, олорунан колхозтары, совхозтары итиэннэ тыа хаһаайыстыбатын атын предприятиеларын толору хааччыйыыга уурууохха;

— органическай уонна минеральнай уоҕурдуулары кэдьүүстээхтик туһаныыны хааччыйыахха, кыһыҥҥы бэлэмнэри көрүүтэ-харайыыта агротехническай дьаһаллар комплекстарын туһаныахха;

— бары хаһаайыстыбаларга массыына-трактор паркаларын хонуу сааскы үлэлэригэр бэлэмнээһинин уталыппакка ситэриэххэ, массыыналар өрөмүөннэрин хаачыстыбатыгар болҕомтону туһаайыахха;

— сүөһү аһылыгын бэлэмниир итиэннэ бурдугу хомуйар массыыналар өрөмүөннэрин уталыппакка ыытыыны тэрийиэххэ. Ити иһиттэн колхозтар, совхозтар уонна ССРС тыа хаһаайыстыбатын производственнай-техническэй хааччыйыыга государственнай комитетын предприятиеларын өрөмүөннүүр мастарыскыойдарын кыамталарын, икки сменанан үлэлээһини тэрийэн туран, толору туһаныыны хааччыйыахха. Наада буоллар түбэлтэтигэр өрөмүөн үлэтигэр промышленнай предприятиелар рабочайдарын тардыахха;

— хаһаайыстыбаларга механизатордар кадрдарын массыына-трактор агрегаттарын икки сменанан үлэлэтэр курдук ыла сүүмэрдиэххэ, кинилэр идэлэрин үрдэтиилэрин, тыа хаһаайыстыбатын механизатордара үлэ саамай үрдүк оҥорумтуотун ситиһэр уонна массыыналар техническэй кыахтарын муҥутуурдук туһаныыны ситиһэр иһин социалистическай куоталаһыыларын киэҥник тэнитиини хааччыйыахха;

— колхозтарга, совхозтарга уонна тыа хаһаайыстыбатын атын предприятиеларыгар сааскы хонуу үлэлэрин кэмигэр общественнай аһылыгы, культура-олох-дьаһах уонна медицинскэй өттүнэн хааччыйыыны сэптээхтик тэрийиэххэ;

— туһааннаах министерстволары уонна ведомстволары 1979 сыл бастакы аҥарыгар 1979 сылга анаммыт фонда суотугар тыа хаһаайыстыбатыгар, тыа хаһаайыстыбатын массыыналарын уонна трактор прицептэрин, ону тэҥэ саппаас чаастары уонна деталлары биэриини хааччыйалларыгар сорудахтаата. Улахан болҕомто саппаас чаастары республикаларга, кыраайдарга уонна уобаластарга эрэл-дэхситик тарҕатыыга туһаайылынна.

Колхозтар уонна совхозтар наадыйыыларыгар тыа хаһаайыстыбатын массыыналара, оборудованиелар, үүнүүнү харыстааһын средстволара эбии бэриллэллэр.

Союзнай республикалар Министрдэрин Советтарын, министерстволары, ведомстволары уонна кинилэр миэстэлэрдээҕи органнарын колхозтарга итиэннэ совхозтарга уматык-оҕунуох матырыйаалларын хонуу сааскы үлэлэрин кэмигэр массыына-трактор паркаларга тохтоло суох үлэлиллэрин хааччыйар кэмэйинэн тиэрдиини күүһүрдэр булгуччулаах дьаһаллары ылалларыгар сорудахтаата.

ССКП КК уонна ССРС Министрдэрин Советын уураахтарыгар хонуу сааскы үлэлэрин ситиһиилээхтик ыытыыга туһаайыллыбыт атын даҕаны дьаһаллар бэлиэтэнниллэр.

ССКП КК уонна ССРС Министрдэрин Совета партийнай, советскай, тыа хаһаайыстыбатын, профсоюзнай уонна комсомольскай тэрилтэлэр, колхозтар, совхозтар, промышленнай уонна транспортнай тэрилтэлэр ССКП КК от ыйынааҕы уонна сэтинньитээҕи (1978 с.) Пленумнарын уураахтарынан салайтаран, 1979 сылга тыа хаһаайыстыбатын салгыы сайдыытын соруктарын ситиһиилээхтик толорууга бары күүстэрин ууруохтара, хонуу сааскы үлэлэрин үрдүк агротехническай таһымнаахтык ыытыыны хааччыйар бары дьаһаллары ылыахтара диэн эрэллэрин биллэрдилэр.

Советскай демократия өрөгөйдөөһүнэ

Быыбар хампаанньата саҥа дьоҕуннаах сүһүөҕэр үктэннэ — уокуруктарга быыбар иннинээҕи сүбэ мунньахтар саҕаланнылар. ССРС Верховнай Советыгар быыбар туһунан быһаарыыны ылыллыбыт Сокуоҥҥа сөп түбэһиннэрэн общественнай тэрилтэлэр, үлэ коллективтарын представителлэрэ дойду былааһын үрдүкү органыгар быыбар иннинээҕи мунньахтарга туруоруллубут кандидатуралары дьүүллэһэллэр, кинилэри өйүүр туһунан уураахтары ылыналлар.

Тохсунньу 11 күнүгэр Москваҕа ССРС Верховнай Советын Союһун Советыгар столица Бауманскай быыбардыыр уокуругун үлэһиттэрин представителлэрин сүбэ мунньаҕа буолла.

Мунньах кыттыылаахтара ССРС Верховнай Советын Союһун Советыгар Бауманскай быыбардыыр уокуругар Леонид Ильич Брежневы кандидатынан туруорар туһунан этиини итиитик өйөөтүлэр. Кинилэр Л. И. Брежневтэн ССРС Верховнай Советын Союһун Советыгар Москва куорат Бауманскай быыбардыыр уокуругуттан депутакка баллатырдаахтыыларга сөбүлэһиини биэрэригэр көрдөстүлэр.

Уокуруктар быыбар иннинээҕи сүбэ мунньахтарыгар үлэһиттэр коллективтара ССРС Верховнай Советыгар депутакка кандидаттарынан Коммунистическай партия уонна Советскай государство атын да салайааччыларын туруорар туһунан этиилэрэ киэҥник өйөнөр. Сүбэ мунньахтар быыбардааччыларга ыҥырыыларыа ылыналлар, депутакка кандидаттар итэҕэллээх дьоннорун талаллар.

Кулун тутар 4 күнэ — ССРС Верховнай Советыгар быыбар

Таб. Л. И. Брежнев Софияҕа барыыта

Тохсунньу 11 күнүгэр Болгария Коммунистическай партиятын КК бастакы секретара, Болгария Народнай Республикатын Государственнай Советын Председателэ таб. Т. Живков ыҥырыытынан кыра гостьук доҕордуу ыалдьыттыы Москваттан Софияҕа ССКП КК Генеральнай секретара, ССРС Верховнай Советын Президиумун Председателэ таб. Л. И. Брежнев уонна ССКП КК Политбюротун чилиэнэ, ССКП КК секретара К. У. Черненко бардылар.

Ыалдьыттаан сылдьыы бүтүүтүгэр таб. Л. И. Брежнев Болгарияҕа хас да күн сынньанаҕа.

СЕТА.

Саха уобаластааҕы XXXI партийнай конференция туһунан

информационнай иһитиннэрии

1979 сыл тохсунньу 13 күнүгэр Якутскай куоракка ССКП обкомун политическай сырдатыыга дьиэтигэр Саха уобаластааҕы XXXI партийнай конференцията буолла.

Конференция кыттыылаахтара бочуоттаах президиумҥа ССКП КК Генеральнай секретара табаарыс Л. И. Брежнев баһылыктаах ССКП ленинскэй Киин Комитетын Политбюротун састаабын талтылар.

Саха уобаластааҕы XXXI партийнай конференция маннык күннээҕи бирээдэги бигэргэтиллэр:

1. ССКП уобаластааҕы комитетын отчуота уонна КК сэтинньитээҕи (1978 с.) Пленумун уураахтарын итиэннэ ССКП КК Генеральнай секретара табаарыс Л. И. Брежнев Пленумҥа этиитигэр оҥорбут ыйыыларын толоруу уобаластааҕы партийнай тэрилтэ соруктара.

2. Ревизионнай комиссия отчуотунай дакылаата.

3. ССКП уобаластааҕы комитетын уонна ревизионнай комиссиятын быыбардааһын.

«ССКП уобаластааҕы комитетын отчуота уонна КК сэтинньитээҕи (1978 с.) Пленумун уураахтарын итиэннэ ССКП КК Генеральнай секретара табаарыс Л. И. Брежнев Пленумҥа этиитигэр оҥорбут ыйыыларын толоруу уобаластааҕы партийнай тэрилтэ соруктара» диэн дакылааты ССКП обкомун бастакы секретара таб. Г. И. Чиряев оҥордо.

Конференция ревизионнай комиссия отчуотунай дакылаатын иһиттэ, дакылааты комиссия председателэ И. Н. Алексеев оҥордо:

Отчуотунай дакылааты дьүүллэһиигэ кыттыыннылар: тт. Ю. Н. Прокопьев—ССКП Якутскайдааҕы горкомун бастакы секретара, **В. И. Грива**—«Якутзолото» производственнай холбоһук «Депутатскай» хайа-байытар комбинатын комплекснай бириигэдэтин бириигэдьиирэ, **В. А. Климов**—ССКП Мирнэйдээҕи горкомун бастакы секретара, **Д. П. Миронова**—Алексеевскай оройуон «Коммунизм» совхоһун ыанньыксыта, В. И. Бочаров—«Якутуглестрой» комбинат начальнига, **И. В. Волков**—Орто Халыма оройуонун ССРС 50 сыла аатынан совхоһун булчута, Г. Н. Мазаева—«Якуттяжстрой» тутуу управлениетын 1 №-дээх ТМУ-тын малярдарын бириигэдьиирэ, **Т. Г. Десяткин**—«Якутзолото» производственнай холбоһук генеральнай директора, **М. П. Губкин** профсоюзтар Саха уобаластааҕы советтарын председателэ, **А. Л. Дохтуров**—ССКП Ленинскэйдээҕи райкомун бастакы секретара, **П. В. Черскэй**—ССРС НА СО Саха сиринээҕи филиалын президиумун председателэ, **В. В. Скрябин**—Мэҥэ Хаҥалас оройуонун Максим Горькай аатынан совхоһун парткомун секретара, **А. Д. Смирнов**—«Якутрыбпром» производственнай холбоһук Хаҥалатааҕы балыгы заводун балыксыта, **В. Н. Семин**—ССКП Алданнааҕы райкомун бастакы секретара, **А. Н. Сидоренко**—«Якуталмаз» производственнай холбоһук «Удачнай» руднигын парткомун секретара, **Н. В. Шадринов**—Саха АССР тыатын хаһаайыстыбатын министрэ, **Р. Н. Томилова**—«Якуталмаз» производственнай холбоһук 3 №-дээх байытар фабрикатын бириигэдьиирэ, **А. А. Томтосов**—ВЛКСМ обкомун бастакы секретара, **С. Е. Софронов**—ССКП Булуҥнааҕы райкомун бастакы секретара, **А. Ф. Трунов**—«Индигирзолото» хайа-байытар комбинат бурильщиктарын бириигэдьиирэ, С. П. Данилов—Саха сирин Суруйааччыларын союһун бырабылыанньатын председателэ, **И. И. Петров**—Саха АССР Министрдэрин Советын Председателэ, В. В. Кезаков—Забайкальскай байыаннай уокуругун политуправлениетын начальнигын бастакы солбуйааччы, генерал-майор.

Саха уобаластааҕы XXXI партийнай конференция ССКП уобаластааҕы комитетын отчуотугар кэпсээн резолюцияны ылыныа уонна ревизионнай комиссия отчуотунай дакылаатын бигэргэттэ.

Конференция ССКП уобаластааҕы комитетын уонна ревизионнай комиссия саҥа састаабын талла.

Конференция үлэтигэр ССКП КК Тэрийэр-партийнай үлэҕэ отделын секторын сэбиэдиссэйэ таб. К. Н. Могильниченко кыттыыны ылла.

КАРЛ МАРКС ААТЫНАН СОВХОЗ

социалистическай эбэһээтэлистибэтэ

Совхоз үлэһиттэрэ, ССКП XXV съеһин уураахтарын олоххо киллэрэн, күн-дьыл усулуобуйата уустуктардааҕын үрдүнэн, 1978 сылга сүөһү иитиитигэр бородууксуйаны ылыыга уонна соҕотуопкалааһыҥҥа былааннарын, эбэһээтэлистибэлэрин ситиһиилээхтик толордулар, эти уонна үүтү государствоҕа туттарыы сыллааҕы былааннарын 104 бырыһыан, түүлээх соҕотуопкатын 2,1 төгүл аһара толордулар. Биһиги совхозпут коллектива 1977—1978 сыллардаах кыстык түмүгүнэн РСФСР Тыатын хаһаайыстыбатын министерствотын совхозтарыттан социалистическай куоталаһыыга кыайыылааҕынан ааҕыллыбыта.

Карл Маркс аатынан совхоз рабочайдара, инженернэй-техническэй үлэһиттэрэ уонна специалистара, ССКП КК от ыйынааҕы уонна сэтинньитээҕи (1978 с.) Пленумнарын уураахтарын ситиһиилээхтик олоххо киллэриигэ турунан, онус пятилетка төрдүс сылыгар бэйэлэригэр маннык социалистическай эбэһээтэлистибэни ылыннылар:

СҮӨҺҮ ИИТИИТИГЭР. Ынах уонна сылгы сүөһүнү үксэтии былааннарын халбаҥа суох толорорго, ньирэйи ылыы деловойун ааспыт сыллардааҕар 12 бырыһыанынан элбэтиннэрэргэ, кулуну ылыы деловойун 73 бырыһыаныгар тиэрдэргэ, биир фуражнай ынахтан үүтү ыаһыны 61 килограмынан үрдэтэргэ, үүт валовойун лаппа улаатыннаран, былааны таһынан 770 центнер үүтү ыырга. Үүтү государствоҕа туттарыы сыллааҕы былаанын Улуу Октябрь 62 сыла туолуутугар толорон тиийэргэ.

Күүскэ аһатан уотуу түмүгэр туттарыллар сүөһү орто ыйааһынын 340 килограмҥа тиэрдэргэ уонна государствоҕа былааны таһынан 140 центнер эти биэрэргэ.

Түүлээх соҕотуопкатын биэс сыллааҕы былаанын түөрт сыл иһинэн толорорго.

ХОНУУ ҮЛЭЛЭРИГЭР. Сир үлэтин культуратын тупсарарга уонна гектартан ылыллар орто үүнүүнү 10-нуу центнергэ диэри үрдэтэргэ. Былаанын таһынан 400 центнер туорах бурдугу үүннэрэргэ. Государствоҕа 200 тонна оҕуруот астарын туттаран, былааны 108 бырыһыан толорорго.

Совхоз сүөһүһүттэрэ, хонуутун үлэһиттэрэ уонна механизатордара ылыммыт социалистическай эбэһээтэлистибэлэрин ситиһиилээхтик толорор түһүгэр куоталаһыыны киэҥ далааһыннаахтык, дьиҥнээхтик хамсатыылаахтык тэрийиэхтэрэ. Общественнай сүөһү үүтүн улаатар кэмигэр бары күүстэрин дэлэйи быһаарарга күүстэрин кыахтарын түмүөхтэрэ.

Эбэһээтэлистибэ Карл Маркс аатынан совхоз коллективын уопсай мунньаҕынан ылыллынна.

ПАРТИЙНАЙ ОЛОХ

ПРОИЗВОДСТВО ЭППИЭТТЭЭХ УЧААСТАКТАРЫГАР

ССКП КК от ыйынааҕы (1978 с.) Пленума социалистическай куоталаһыыга коммунистар баһылыыр-көһүүр оруолларын тоһоҕолоон бэлиэтээбитэ. Хас биирдии коммунист бэйэтин дьарыктанар үлэтинэн холобуру көрдөрүөхтээх, уопсай дьыала иһин коллектив айымньылаахтык, дьоҕурдуу быһыыта-майгыта үлэлээһинин хааччыйыахтаах.

Карл Маркс аатынан совхоз Болугурдааҕы отделениетын быһаччы производствоҕа үлэлиир коммунистара туһааннаах үлэлэригэр кыһамньылаахтык сыһыаннаһаллар, атыттарга холобуру көрдөрөллөр. XXXI уобаластааҕы партийнай конференция делегата ыанньыксыт М. Д. Саввина старшайдаах коллектив пятилетка үһүс сылыгар үүтү валовойунан былааны 102,1 бырыһыан толордо. Хас биирдии фуражнай ынахтан 1370 кг үүт ыанан, сорудах 229 кг-нан куоһарылынна. Бу—отделениеҕа биир үрдүк көрдөрүү. Матрена Дмитриевна коллектив бары үлэтин иһин эппиэттиирин, эдэрдэргэ сүбэлиирин-амалыырын таһынан партийнай тэрилтэ сорудаҕынан «Юбилейнай» агитсоюзаҕа начальниктыыр. Нэһилиэнньэни олорор сиринэн кытар үлэни тэрийээччилэртэн биирдэстэринэн буолар.

Отделениеҕа ыччат сүөһүнү төлөһүтүүнү кэккэ сылларга коммунистар баһылаан-көһүлээн кэллилэр. Г. Г. Дьячковскай, З. И. Белых звенолара билигин 463 борооскону көрөллөр. Ааспыт үс ыйга хас биирдии бороосқу 17,5 кг төлөһүйдэ. Оттон М. Д. Гермогенов көрөр 47 бороосскулара биирдиилэрэ 20,2 кг эбилиннилэр. Бу, биллэн турар, үрдүгэ суох көрдөрүүлэр. Кыстыкка ылыммыт эбээһинэстибэлэрин толорор туһугар коллективтар өссө таһаарыылаахтык, түмсүүлээхтик үлэлиилэрэ эрэйиллэр.

Билигин тыа сиригэр сүрүн тардар күүс—техника. Бу эйгэҕэ коммунистар М. М. Дьячковскай, Н. Н. Игнатьев, К. Д. Гермогенов таһаарыылаахтык үлэлииллэр. Сайыҥҥы «Волжанка» системаны туһаныыга, от үлэтигэр, кыһыҥҥы от-мас тиэйиитигэр киниләр үгүс сыраларын биэрэллэр. Бэриллибит сорудахтары толорууга атыттары көҕүлүүллэр.

Быйыл уураты маарахан кыстыкка хас биирдии үлэһит, коммунист иннигэр общественнай сүөһүнү сүтүгэ суох кыстатар таһынан бородуукуйаны ылыыны элбэтиилэрин соруга турар. Оту графигы халбаннаабакка тутуһан ороскуоттааһын эрэйиллэр. Бу эппиэттээх үлэҕэ быйыл коммунист Н. В. Романов туруорулунна. Сүөһү аһылыгын ороскуоттааһынын народнай хонтуруол олохтоох группата кытаанах кэтээн көрүүгэ ылла. Фермаларга нэһилиэк кырдьаҕастара элбэх күрдьэҕи оҥорон, ынах быатын хатан улахан көмөнү оҥороллор. Ол эрээри производство эппиэттээх учаастактарыгар коммунистар толору сөптөөхтүк аттарылаан туруорулуннулар диир кыахпыт суох. Билигин даҕаны үлэ үгүс салааларыгар киниләр сабыдыаллара ситэтэ суох. Кыстыгы эбии аһылык быһаарар. Ол эрээри көрдөрүүллэр нуормалаах тиһигин быспакка эбии аһылык бары көрүҥнэрин бэлэмнээһин кыаллыбат. Өрүс талаҕын мэккиэтин соҕотуоккалааһын тэриллэ илик. Дулҕа бүтэрэ чугаһаата. Итини барытын бэйэбит күүспүтүнэн эрэ быһаарар кыахпыт суох. Онон совхозпут салалтата көмө оҥороро эрэйиллэр.

ССРС Верховнай Советын быыбарын үлэҕэ бэлэхтэрдээх көрсөргө, быыбар иннинээҕи агитационнай-массабай үлэни салгыы күүһүрдэргэ улахан баҕалаахпыт. Бу күннэргэ итиниэхэ бары күүспүтүн түмэбит.

И. ЯКОВЛЕВ,
партийнай тэрилтэ секретара.

Хаһаайыынныы хараҕынан көрүөххэ

Биир сиргэ кииннэтэххэ

Тыа хаһаайыстыбатын управлениетын агронома П. В. Пудов «Саҥа олох» хаһыакка «Хаһаайыынныы хараҕынан көрүөххэ» диэн совхозтарга материальнай ресурсалары туһаныыга, харайыыга тахсыталлыыр улахан сүтүктэр тустарынан бэйэтин ыстатыйатыгар бочуумнаах, барыбытын таарыйар боппуруоһу көтөҕөр.

Онно этиллибитин курдук, сатаан дьаһамматтан, үлэҕэ көтүмэхтэн, эл-дээл сыһыаннаһыыттан тоҕуттан-хоруттан үгүс хоромньулар биһиэхэ эмиэ тахсыталлы тураллар. Быйыл кыстык үс ыйтан эрэ ордук кэмигэр отделениебыт 33 сүөһүтэ туһата суох өллө. Итинтэн 10-тан тахсата карбамидтаах комбикорму сатаан астаан сиэппэтэхпититтэн сүһүрдүлэр. Бу, биллэн турар, хаһаайыстыбаны улахан ночоокко тэбэр. Ол гынан баран биһиэхэ үгүс сүтүктэр хоромньулар, тоһо эмэ сирэй эппиэттээх, буруйга-сэмэҕэ, материальнай төлөбүргэ тардыллыахха айыылаах дьоннор бааллары үрдүнэн, оҥоһуллубукка, үрдэммэккэ хаалыталыыллар. Ити өлбүт элбэх сүөһүнү буруйдаахтартан ирдии иликпит. Маныаха, чип сапаабар, чуолаан профсоюз олохтоох комитета үлэлиэхтээх.

Биһиги отделениебыт оройуоҥҥа биир киэҥ ыһыылааҕынан биллэр. Онон минеральнай уоҕурдуулары туһаныыбыт кэккэйэ атыттардааҕар быдан улахан. Уоҕурдууну тутуохха, харайыахха аналлаах ыскылааттар, сарайдар бааллары үрдүнэн сорох сылларга минеральнай уоҕурдуулар буорту буолуталыыллара, ардыгар былааннаах уоҕурдуу бааһынаҕа кыайан киирбэккэ хаалар түбэлтэлэрэ даҕаны баар буолар. Маныаха отделение салалтатын эттиттэн улахан отчуотунас ситэ оҥоһуллубат. Кутуллубут уонна ордон хаалбыт уоҕурдуулар чуолкайдаан ааҕыллыбаттар. Инникитин бу боппуруоска болҕомтобутун уурдахпытына табыллар.

Биһиги оройуоммутугар, билэрин курдук, минеральнай уоҕурдуулары таҥнаран уонна ходуһаҕа, бааһынаҕа киллэриини сүрүннээн тыа хаһаайыстыбатын производственнай-техническэй хааччыйыыга холбоһукта тэриллэнэр. Кэлиҥҥи сылларга бу хайысхаҕа үлэ балачча тэрээһиннээхтик ыытыллар буолла. Онон минеральнай уоҕурдуулары холбоһук иһинэн биир сиргэ киллэрэн тутуохха баар этэ. Оччоҕуна, П. В. Пудов этэрин курдук, минеральнай туустар бастаттах быраҕыллыа, хаһыйы да сыл туһаммакка курсутуллуо суох этэ.

Түмүктээн эттэххэ, ыстатыйаҕа суруллубутун курдук, норуот хаһаайыстыбатыгар тахсыталлыар сыыһалар-ыйаахтар, буорту буолуулар, ыскайдааһын, о. д. а. хоромньулар барыбытын долгуталлар. Онон хаһыатынан саҕаламмыт бу сэргэх кэпсэтиигэ биир идэлээхтэрим активнайдык кыттыахтара, санааларын этэсталлахтара диэн эрэнэбин.

С. МАТВЕЕВ,
Карл Маркс аатынан совхоз Одьулууннааҕы отделениетын управляющайа.

Сүөһү кыстыга—ударнай үлэ фрона

Кормокухнялары общественнай көрүү
ҮЛЭ БАРАР

Быйылгы кыстыкка «Чурапчы» совхоз Сылааҥнааҕы отделениетыгар хара маҥнайгыттан эбии аһылыкка суокта уурулубут буолан сүөһүлэргэ тиһигин быспакка кооннорбо уонна дулҕа сиэтэллэр. Отделение түөрт хотонугар кормокухнялар үлэлииллэр. Олорго барыта 14 киһи сылдьар.

Кормокухняларга үлэлээччилэр үлэлэрин-хамнастарын бирикадьыырдар утумнаахтык кэтээн, хонтуруоллаан ылаллар. А. В. Макаров салайар дулҕаны кырбатааччылар звенолара хотонноруттан кэриэтэ сылдьан астаан дулҕаны кэмигэр соҕотуоп таһаара илэр. Бу күннэргэ Мындаҕаайыттан аҕалыллыахтаах комбикорм саппааһа барыта таһылынна, онон маннан сааскы кооннорбону тохтоло суох сиэтиэхпит.

Отделение үрдүнэн күннэ 17 тонна кооннорбо уонна 6 тонна курдук дулҕа астанар. Сүөһүлэр туруктара кэмнээн. Бу айгы үлтаннэн баран арай Түөйэ учаастагар биир бороосқу кэмэнньитэн өллө. Ити бирикадьыырга өссө чуоткайдаан көрүн. Хотоннор күһүн эрдэттэн хабааммыт, оромуоннамит буолайллар үчүгэйдэр. Арай Ойбон Күөл ортоку хотоно мөлтөх сөдүе.

Билигин сүөсүһүттэргэ саамай түбүктээх кэм буолан турар. Ол курдук сүөһүлэр төрөөһүннэрэ күннэтэ эбиллэн иһэр. Онон ыанньыксыттар саҥа төрүөҕү көрүүгэ-харайыыга улахан болҕомтолорун уураллара эрэйиллэр.

Итини быһаарар иннитэн фермаларга үлэлиир опыттаах сүөсүһүттэр саҥа үлэлиир эдэр ыанньыксыттарга сүбэ-ама биэрэн, күүс-көмө буолаллара наада. Үлэ бу эппиэттээх учаастагар сылдьааччылар бары маны толору өйдүөхтээхтэр.

А. СИВЦЕВ,
отделение управляющайа.

Карл Маркс аатынан совхоз Болугурдааҕы отделениетыгар пятилетка төрдүс сылыгар киирэн баран 33 ынах төрөөтө. Саҥа төрүөхтэр туруктара үчүгэй. Быйыл бу отделениеҕа 572 фуражнай ынах баар олортон 217-рэ ыанар.

Ньирэйдэргэ аһаан 30 [illegible]

Күннэтэ саҥа төрүөх

биирдиилээн турар клеткалар, 9 термоклоткалар оҥоһуллуннулар. Сүөсүһүттэр саҥа төрүөҕү эччирэппэт иһин кыһаналлар.

«СО» корр.

[illegible]

ИННИКИ—«ЮНОСТАР»

Субуруускай аатынан совхоз Соловьевтааҕы отделениетын оройуон биир кырдьаҕас ыанньыксыта Елена Николаевна Кронникова салайааччылаах «Юность» комсомольскай-ыччат ферматын коллектива сыл түмүгүнэн совхоһугар үчүгэй көрдөрүүлээҕинэн буолла. Киниләр фуражнай ынах ахсыттан үүтү ылыы былаанын 108 бырыһыан толордулар. Биирдиилээн ыанньыксыттартан Т. М. Николаева үчүгэй көрдөрүүлээнэ.

«СО» общ. корр.

«Якутсовхозстрой» холбоһук ТМУ-тын К. К. Павлов салайааччылаах бирибээдэтэ пятилетка ударнай сылыгар 164 тыһ. солк. сууммалаах тутар-таҥар үлэни ыытар былаанын 104,4 бырыһыан толорбута. Манна хас биирдии киһи 12,2 тыһ. солкуобайдаах үлэни оҥорбута. Бу күннэргэ бирибээдэ Карл Маркс аатынан совхоз Одьулууннааҕы отделениетыгар хотон тута сылдьар.

Константин Константинович бэйэтэ былырыын саас Благовещенскайдааҕы тутуу техникумун бүтэрбитэ.

СНИМОККА: К. К. Павлов (хаҥас) бирибээдэ чилиэннэрин кытта.

П. ОКОНЕШНИКОВ фотота.

СҮӨҺҮГЭ КИМ ТӨҺӨ ЭБИИ АҺЫЛЫГЫ СИЭТТЭ

(Тохсунньу 15 күнүнээҕи түмүгүнэн)

Совхозтар, отделениелэр	Үлэһит ахсаана	Лабыкта (центнер)	Дулҕа (тонна)	Иск. үүт (тонна)	Убарас кооннорбо (тонна)
Карл Маркс	**62**	**182,6**	**2388**	**277,9**	**11 2[illegible]**
Одьулуун	11	11,6	1133	58,8	2749
Болугур	14	17	114	114,5	3444
Мугудай	18	—	317	61	3454
Бахсы	19	154	824	43,6	2278
Субуруускай	**25**	**—**	**350**	**30,9**	**3720**
Хатылы	10	—	152	28,1	900
Болтоно	9	—	189	—	1710
Соловьев	6	—	—	2,8	1110
Эрилик Эристиин	**25**	**700**	**782**	**217,8**	**8597**
Хоптоҕо	7	450	148	98,1	2481
Хадаар	5	40	171	18,5	2538
Хайахсыт	6	210	238	38	2117
Чакыр	7	—	225	63,2	1461
«Чурапчы»	**21**	**440**	**636**	**220,5**	**4563**
Сылан	8	310	486	116,5	1880
Кытаанах	9	90	130	—	1440
Арылаах	4	40	80	104	1243
Ор. үрдүнэн	**133**	**1322,6**	**4216**	**747,1**	**28805**

Тыа хаһаайыстыбатын управлениета.

ДОЙДУ ПРЕДПРИЯТИЕЛАРЫГАР

ЛЕНИНГРАД. «Электрокерамика» холбоһук оҥорон эрэр оборудованиета аһара үрдүк күүрүүгэ сөптөһөр. Кини биһиги дойдубутун электрификациялааһын кэскиллээх былааныгар бэлиэтэммит 1 мөл. 150 тыһ. вольтаах электричествоны биэрии саҥа линияларыгар аналлаах. Итиннэк энергетическэй мустаарынан билиҥҥи баар ЛЭП-тэрдээҕэр 3-4 төгүл улахан тогу ыытыахха сөп.

АРЗАМАС. (Горьковскай уобалас). Автомобиль сапчаас чаастарын оҥорор заводка 10 мөлүйүөнүн тоҕорор амортизатор оҥоһуллан таҕыста. Эдэр предприятие коллектива ити бородуукуйа сэттэ көрүҥүн оҥорор уонна Горьковскай автомобильнай заводу, ону таһынан дойду үгүс республикаларыгар «Сельхозтехника» предприятиеларын итиэннэ базаларын хааччыйар. Заводка пятилетка саҕаланыаҕыттан амортизатордары оҥоруу үс төгүл улаатта.

ВЕЛИКИЕ ЛУКИ (Псковскай уобалас). «Соната-201» диэн кассеталаах стереофоническай магнитофоннары олохтоох радиозавод оҥорон таһаарар буолла. Саҥа оҥоһук хос тыаһы-ууһу суох оҥорор системалаах, дьиэтэ эппиэтинэн автоматическайдык хонтуруоллуур приборнаах. Предприятие быйыл маҕаһыыннарга 15 тыһыынча саҥа магнитофону ыытыаҕа.

ССТА.

ХАҺЫАТ АНАЛЛААХ ТАҺААРЫЫТА

...үн!

ЧУРАПЧЫ ЭДЭР СААҺА...ОХ

РОДНАЙ

КОМСОМОЛЬСКАЙ АКТИВИСТАР ТҮМСҮҮЛЭРЭ

Комсомол уобаластааҕы комитетын тэрийиитинэн өрүүс илин эҥэриттээҕи оройуоннар комсомольскай активистарын үс күннээх сэминээрдара бииһиги оройуоммут киинигэр буолан ааста.

Семинар кыттыылаахтарыгар оройуон норуотун хаһаайыстыбатын сайдыытын кэскиллэрин туһунан ССКП райкомун бастакы секретара И. П. Листиков кэпсээтэ. Итиэ кэнниттэн ССКП КК Генеральнай секретара, ССРС Верховнай Советын Президиумун Председателэ Л. И. Брежнев «Кырыс сир» диэн ахтыытыгар научнай практическай-конференция буолла. Онно сүрүн дакылааты ССКП райкомун иккис секретара М. Е. Пермяков оҥордо. Итини таһынан ССКП райкомун пропагандаҕа уонна агитацияҕа отделын сэбиэдиссэйэ И. Н. Федотов советскай-китайскай сыһыаннаһыылар туһунан лекцията истилиннэ. Киэһэ П. М. Решетников аатынан народнай театрга доҕордоһуу биэчэрэ ыытылынна.

Иккис күн ЫБСЛКС обкомун эппиэттээх үлэһиттэрэ Л. В. Павлова, А. А. Данилов «ССКП КК сэтинньитээҕи (1978 с.) Пленумуттан үөскээн тахсар комсомольскай тэрилтэлэр соруктара», «Тыа сирин хас биирдии үлэһитигэр—бүтүүн орто үөрэҕи», комсомол райкомун бастакы секретара Д. Д. Петров «Социалистическай куоталаһыы тэрийии—үлэ оҥорумтуотун үрдэтэр, хаачыстыбатын тупсарар суол», ЫБСЛКС Амма оройуонунааҕы комитетын иккис секретара В. П. Кузьмин «Ыччаты революционнай, бойобуой уонна үлэҕэ албан аат холобурдарыгар иитии» диэн темаларга лекциялары аахтылар. Ити күн маллы оройуоннар делегациялара оҕо спортивнай оскуолатыгар, оройуон киинин сорох тэрилтэлэригэр комсомольскай ыччат коллективтарга сырыттылар.

Нөҥүө күнүгэр комсомол обкомун үлэһиттэрэ А. А. Самсонов, П. Р. Вешняков, Д. Г. Гуляева «Комсомольскай прожектор үлэтин стилэ», «Бастакы сүһүөх «Комсомольскай ... об лааппаһын» диэн темаларга, оройуон баһылыгын бэ... миссарын солбуйааччы Г. А. Капарновскай аан дойдутааҕы балаһыанньа туһунан лекциялара истилиннэ, комсомольскай үлэни тэрийии опыттарыгар санаалары атастаһыы буолла.

Биэс оройуонтан семинарга кыттыыбыт 120-чэ активистар комсомольскай үлэҕэ үгүһү, саҥаны билэн тарҕастылар.

В. СИДОРОВ.

Саха уобаластааҕы XXXI партийнай конференция туһунан

информационнай иһитиннэрии

1978 сыл тохсунньу 13 күнүгэр Якутскай куоракка ССКП обкомун Политическай сырдатыыга дьиэтигэр Саха уобаластааҕы XXXI партийнай конференцията буолла.

Конференция кыттыылаахтара бочуоттаах президиумҥа ССКП КК Генеральнай секретара табаарыс ... Брежнев баһылыктаах ССКП ленинскэй Киин ... Политбюротун састаабын талылар.

... партийнай конференция биһиргээтилэр: ...комитетын отчуота уонна Пленумун уураахтарын ...ын секретара табаарыс ...ынтыгар оҥорбут иһитиннэрии ... партийнай тэрилтэ са... ...най дакылаата ...

Бииһиэхэ махтанныллар

Кыһыҥҥы каникул күннэригэр биһиги, Бахсы орто оскуолатын үөрэнээччилэрэ, үчүгэйдик сынньанныбыт, сорохпут производствоҕа үлэлээтибит. Ол курдук, мин Төлөөн участогар Г. Я. Егорова комплекстыы. Биһиги баҕыта 109 борооҥу көрдүбүт-иһиттибит. Сүөһүлэрбит үчүгэй туруктаахтар. Онон отделение салалтатыгар махталбын ыллыбыт.

Инникитин даҕаны совхозка комплекстэр уонна общественнай үлэлэргэ активнайдык кыттар санаалаахпыт.

Гоша Мохначевскай,
4 кылаас үөрэнээччитэ.

ЭДЭР ЭРЧИМИНЭН

Билигин производство араас салааларыгар—ыччат баһаарар күүс. Оройуон совхозтарыгар сүөһү көрүүтүгэр элбэх ахсааннаах эдэр дьон үтүө суобастаахтык үлэлии сылдьаллар. Бу кытаанах кыстыкка үөскээбит ыарахаттары таба өйдөөн, кинилэр үлэлэригэр-хамнастарыгар бары күүстэрин уураллар. Ол биир чахчылаах туоһутунан Карл Маркс аатынан совхоз Одьулуунааҕы отделениетын Нуотараҕа тахсан кыстаан олорор субан сүөһүнү көрөөччүлэрэ буолаллар.

Билигин Нуотара алтыс участогар 179 субан сүөһүнү 8 көрөөччү иитэн олорор. Кинилэр үлэҕэ-хамнаска уһуйааччылара—салайааччылара, кырдьаҕас коммунист Николай Михайлович Сысолятин. Уолаттар бары орто оскуола кэнниттэн сүөһү иитиитигэр үлэлээн эрэр дьоннор. Соторутааҕыта отделение салалтата Нуотараҕа тахсан сүөһүһүттэр үлэлэрин-хамнастарын, сүөһү туругун көрөн киирдэ. Балаҕаннара кыһаҕана суох, уолаттар сүөһүлэрин бэркэ кичэйэн көрөллөр-истэллэр эбит. Дьиэҕэ уулатыыны таһыгын быспакка ыыталлар.

Коллектив биир идэлээхтэрэ—Карл Маркс аатынан совхоз Бахсытааҕы отделениетын сүөһүһүттэрэ таһаарбыт ыҥырыыларын өйөөн, үрдэтиллибит социалистическай эбэһээтэлистибэ ылынан үлэлии сылдьаллар. Манна Константин Карпов, Дмитрий Константинов, Николай Старостин уо. д. а. курдук бастыҥ ыччаттар бааллар.

Бу эдэрдэр коллективтара биэрбит тылын чиэстээхтик толорор иһин бары күүһүн уурар уонна толорорго бигэ эрэллээх.

Д. ДЬЯЧКОВСКАЙ,
хаһыат анал. корр.

Бастыҥнар кэккэлэригэр

Ааспыт сыл түмүгүнэн оройуон үүс ахсааннаах ыанньыксыттарыттан Александра Сивцева үүтү ыамынан алтыс миэстэҕэ тахсыта. Онуоха оссо сороххорун кытта эгил-тэгил көрдөрүүлээннэ.

Оттон бу—үлэтин сабыс-саҥа саҕалаан эрэр эдэркээн киһиэхэ улахан кыайыы! Кини орто оскуоланы бүтэрэн баран ыанньыксыттаабыта иккис сылыгар барда. Төрөөбүт-үөскээбит Чапчылыгар Эбэ комсомольскай-ыччат ферматыгар үлэлиир. Бастыҥ сүөсүһүт итиннэ сылахтааҕы комсомольскай тэрилтэ секретара, комсомольскай үлэни-хамнаһы күһаҕан суохтук ыытар.

Александра ааспыт сылга 17 фуражнай ынахтыттан биирдиилэриттэн ортотунан 2616 килограмм үүтү ыата. Ол эбэтэр былааныын ынах ахсыгар 606 килограммынан куоһарда.

Пятилетка үһүс ударнай сылын иһиннии астыннарыылаахтык түмүктээбит комсомолка-ыанньыксыт үүммүт дьаһаардаах үлэ дьылыгар оссо үрдүк ситиһиилэригэр эрэнэбит.

А. ИВАНОВА,
совхоз комсомольскай тэрилтэтин комитетын секретара.

Оскуолабыт киэн туттуута

«Чурапчы эдэр саҥатын» ааҕааччыларыгар мин биир үтүөн иһэр бастыҥ оҕо туһунан кэпсиэхпин баҕарабын.

Кини, Люда Алексеева, билигин Хайахсыт орто оскуолатын X «а» кылааһыгар үөрэнэр. Хайа күн паартаҕа олоруоҕуттан баар түһүгүн уонна үчүгэй сыаналарынан үөрэнэн кэллэ, мээдьалын оскуола киэн туттуута.

Людаҕа куруук араас общественнай үлэлэр сүктэриллэллэр, ону бары кыһамньытын ууран, таптаан толорор. Билигин кини үөрэнээччилэр комитеттарын председателэ. Ол аата, биһиги, учууталлар, кини эрэллээх, тирэхтээх. Бу үлэтигэр үгэһинэн дьиҥ эппиэттээхтик ылсан, үөрэҕэ, дьиссиплиинэни тупсарыыга улахан көмөнү оҥорор. Оттон бэйэтэ үөрэнэр кылааһын бары эттүнэн өрө көтөҕөр тутаах киһилэрэ.

Уус-уран самодеятельность, этэр курдук, Людата суох барбат. Кини ону тэрийсэр даҕаны уонна концерт бастыҥ нүөмэрдэрэ өрүү кинини буолуохтара.

Мааныык табаарыс, дьүөгэ атыттарга үтүө холобур буоларга биллэн турар. Бэйэтигэр ирдэбиллээх, оҕолору наар үчүгэйгэ, кэрэҕэ тардар, угуйар.

Люда саамай таптыыр предметэ—улуу нуучча тыла. Онон бу умсулҕаныгар филолог буоларыгар саарбахтаабаккын.

Ленинскэй комсомол бүгүҥҥү чилиэннэриттэн биирдэстэрэ—дьэ итинник.

Д. Д. ЭВЕРСТОВ,
учуутал.

СЭРГЭХ, ТҮБҮКТЭЭХ ОЛОХ

Биһиги СПТУ-гар 332 ыччат үөрэнэр. Кинилэр республика араас муннуктарыттан кэлбиттэрэ. Сыл аҥардааҕы түмүгүнэн үөрэҕи билии 94,6 бырыһыаҥҥа тэҥнэстэ. 39 оҕо наар «4» уонна «5» сыаналарга үөрэнэр. Оттон тракторнстар үһүс (мастар В. Н. Корякин) уонна овощеводтар иккис (кылаас салайааччыта А. А. Тимофеева) курстара үөрэхтэригэр 100 бырыһыан ситистилэр.

Анал былаан быһыытынан араас үлэлэр ыытыллаллар. Училищаҕа, холобур, комсомол 60 сыллаах юбилейын иннинэ 35 үөрэнээччи комсомол кэккэтигэр киирбиттэрэ. Уус-уран самодеятельноска «Туойабын эйигин, комсомол!» диэн девиһиннэн конкурс кэхтэммэтик ааспыта. Онно овощеводтар үһүс курстара маныгайгы мастэрин ылбыта. Конкурс тэрээһинигэр худрук С. А. Дьячковская уонна баянист И. В. Федотов элбэҕи оҥорбуттара, бары группалар «Рапорт альбомун» оҥорон комсомольскай комитекка туһэрбиттэрэ.

ССКП КК Генеральнай секретара, ССРС Верховнай Советын Президиумун Председателэ Л. И. Брежнев «Аччыгый сир», «Туруорду» диэн ахтыыларыгар ленинскэй уруоктар ситиһиилээхтик ыытыллыбыттара. Онуоха кырдьаҕас пропагандист М. П. Ефимов улахан оҥордоох.

Үөрэнээччилэр олорор корпустарынан араас дьаһаллар эмиэ үгүстүк ыытыллаллар. Хосторуунан социалистическай куоталаһыы барар, «Хорсун быһыыга ыҥырабын эн, комсомольскай билиэт» диэн тематическай биэчэр, «Үлэһит киһиэхэ чиэс уонна албан аат» девиһинэн Карл Маркс аатынан совхоз кылаабынай агронома С. В. Кочеткованы, ЫБСЛКС XVIII съезин делегата Дмитрий Санаалы кытта көрсүһүүлэр, о. д. а. биэчэрдэр интэриэһинэйдик ааспыттара. Сиэр-майгы темаларыгар «Дьолу кэс булбаккын» диэн хомуурунньук матырыйааллара наан ааҕааччылар конференциялара тэрилиннэ. Үөрэнээччилэр конференция түмүгэр бастыҥ бэрээдэк иһин охсуһарга ыҥырыы таһаарбыттара. Ону таһынан Н. Островскай «Ыстаал хайдах хатарыллыбыта» романыгар, суруйааччы Николай Заболоцкай — Чысхаан 70 сааһын туолуутугар аналлаах биэчэрдэргэ элбэх үөрэнээччи кыттыбыта.

Көрдөрөн агитация көрүүтэрин оҥоруутугар учууталлар да, үөрэнээччилэр да бары кыһаналлар. Холобур, билигин олорор корпустарга «Коҥүл-модун Аан дойдубут», «Ленин суолунан — коммунизм суолунан иһэбит», «Доҕордоһуу уонна биир санаалаһыы», «Комсомол — партия резервата» диэн, о. д. а. уоннанан ааҕыллар стендэлэрэ, уголоктара, витриналары оҕолор бэйэлэрэ оҥортообуттара.

Биһиги коллективпыт Карл Маркс аатынан совхозка сайыҥҥы от үлэтигэр улахан көмөнү оҥорор. Оттон кыстык ыйдарыгар күрүөмүнү субуотунньуктарга үгэскэ кубулуйдулар. Былырыын сайын Гаванаҕа ыытыллыбыт Ыччаттар уонна студеннар Бүтүн аан дойдутааҕы фестивалларын фондугар училище үөрэнээччилэрэ субуотунньуктаан 500 солк. үбү киллэрбиттэрэ.

Бу күннэргэ училище ССРС Верховнай Советыгар быыбарга бэлэмнэниилэри үөскэтиллибит өрө көтөҕүүлээх быһыытыгар-майгытыгар олорор. Бары үөрэнээччилэр, учууталлар былыр күнүн үөрэххэ уонна үлэҕэ ситиһиилэрдээх көрсөргө дьулуһаллар.

Е. КАЖЕНКИНА,
иитээччи.

Чурапчытааҕы сельскай профтехучилище үөрэнээччилэрэ хас сайын ахсын тутар этэрээтин, үлэ бириэдэтин тэринэн совхозтарга элбэх көмөнү оҥороллор.

Ааспыт сайын 25 байыастаах «Смена-78» тутар этэрээт «Чурапчы» совхозка 15 км устаалаах быһыт курүөнү оҥорбута, Амма иһигэр үрэхтэргэ 21,5 тонна оту собуогуоннаан Карл Маркс аатынан совхозка туттарбыта. Оттон 85 чилиэннээх бириэдэ Болугурга араас производственнай үлэлэри толорбута.

Билигин үөрэнээччилэр общественнай судуу ыстыыгар көмөлөһөллөр.

СНИМОККА: үөрэнээччилэр производственнай бириэдэлэрин республикатааҕы слеттарын кыттыылаахтара «Смена-78» тутар этэрээт командира, хорс комсорга Любовь Терехова уонна ити этэрээт бастыҥ байыаһа Иван Голиков.

П. ОКОНЕШНИКОВ фотота.

ПАРТИЙНАЙ ОЛОХ

ПРОИЗВОДСТВО КАБИНЕТНАЙ СИСТЕМАТЫН ЭППИЭТТЭЭХ УЧААСТАКТАРЫГАР ИИТИИГЭ СУОЛТАТА

ССКП КК от ыйынааҕы (1978 с.) Пленума социалистическай туоталаныыта коммунистар баһылыыр-көһүлүүр оруоллары тоҕоһо өлөөнтэбитэ. Хас биирдии коммунист бэйэтин дьыаларын үлэтин холобуру көрдөрүөхтээх, уопсай дьыала иһин кол-лектив айымньылаахтык, дьоһуннук быһыыта-майгыта үөлэһиинин хаачтыһыахтаах.

Карл Маркс аатынан совхоз Бөлүгүрдээҕи орто оскуолата ... ордук чуолаан байһайный губернаторы олорбутун, оттон ... реакция тыыннаах ... Эстремистэр ... «Испания коммунистическай утарыта апостолический союһуттан», телефоннуу сылдьыбыттара уонна ити бөлөх Испания компартиятын салалтатын чилиэннэригэр утары туһаайыллыбыт террордуур дьайыылар сериялары былааннаабыттар ...

Карл Маркс аатынан совхоз Бөлүгүрдээҕи орто оскуолатыгар кабинетнай система баар. Бу — отделениеҕэ биир үрдүк кордорбут. Матрена Дмитриевна коллектива бары үлэтин иһин ытыс тыйаналга партия «Вилюйская» ... кабинетнай системаҕа киирэхтэөхтөр, оттон 3-тэн итэҕэс суох кабинеттаах буолуохтаахтар. Оттон ... кылаастар, оскуолаларга, мастерскойдар, кабинеттар хас да урууллуу предметтэргэ түмэн тэрил-лиэхтээхтэр.

Республика оскуолаларын ити оттугар хайдах үөлэһиннэриэхтэрий? Көрөн 3 бөлөххө хайытымахха сөп:

1. Учугэй кабинеттар-даах, кабинетнай системаҕа үрдүктүк сыаналаах оскуолалар.

2. Аатыгар эрэ кабинетнай системаҕа киирбит оскуолалар. Кылаас-тарын үрдүгэр вывеска, оттон иһигэр киирдэххэ эйиэхэ ардай портрет, эбэтэр таблица көстөр кылаастара. Ити кабинеттан суруйаччытыгар эппиэттэһэр. Хомойуох иһин, бу да бөлөх оскуолалар биһиги кабинеттаахпыт диэн этэ-этэ сотору буолбуттар. Бэрт холкутук ...

3. Кабинеттары суох, былырыын, кураанах испиэннэһэринэн көрөн турар кылаастардаах, биирдиттэ эрэ биир учебник кыаһыннарар учууталлардаах оскуолалар.

түмсүүлээхтик үлэлииллэр ... эрэйиллэр.

Билиигин тыа сирин ... оскуола... 18 ... кабинеттаах ... М. М. Дьячковскай ... кылаастаах оскуолаттан түөрдэ. Сарыта 33 учебнай кабинеттаах.

Аны кылаастар, кылаастар орто оскуолатын үлэтин туһунан кэпсэтиэхпит.

Бу — совхоз отделениетын киинигэр баар, оҕолорун да, учууталларын да састабынан ханна баҕарар көрсүүлээр оскуола. Дьиэтэ эргэ, сэрии иннинээҕи тутуллубут, хаста да салҕааммыт дьиэ.

Коллектив кабинетнай системаны былааннааһыннык, ол дьылларга кэскиллээхтик толкуйдаан тэрийбит.

Инициатива оскуола салалтатыттан, тустаах директор Егор Дмитриевич Макаровтан, кини бэйэтэ географ (география олус учугэй кабинеттаах), бу оскуолаҕа үлэлээбитэ 4 сыл буолбут. Оскуола үлэтин туохтан саҕалыыр орто котоҕулуохтан, кини кабинетнай системаны тэрийиэххэ, учууттал методическай таһымын үрдэтиэххэ диэн бочуумнаах түмүккэ кэллэ. Сну сыныһарыгар тус бэйэтин дьоҕура—художник, фотограф, бэртээхэй мас уһа идэлэрдээх кыһалол молоспут.

Билиигин турууинан сиппит-хоппут кабинеттарынан математика, нууччи тылын уонна литературата, саха тылын уонна литературата, тыл, география, химия, омук тылын, байыанный дьыала кабинеттарын аатыахха сөп. Барыта — 8 кабинет. Итинтэн таһынан начальнай кылаастарга түөрт кабинет, учууталларга туспа методкабинет үлэлииллэр эбит. Ол методкабинетка педагогическай литература түмүллэр, учууттал оннo олорон үлэлиир усулуобуйата тэрийил-лэр.

КАБИНЕТ үлэтэ бу оскуолаҕа былааннаахтык толкуйдаммыт систе-маҕа киллэриллибит. Учууттал сайаана бизнэр. Ону мас, тимир оҕолорго ... учууталларыгар оҕолор күүстэринэн бэ-дэмниллэр. Ол курдук педагогическай үлэ ветерана, энтузиаст учууттал, бэйэтэ эмиэ бэрт уус Василий Иванович Захаров ор сылларга салайар. Онон бу уруоктарга оҕолору үлэҕэ уһуйуу табыгастаахтык быһаарыллар. Ол да иһин Кытаанах оскуолатын интиллэччэлээҕин улаһарэ республикаҕа оҕо — айар дьоҕурун көрүүтэ бириэмэллээммит түһэнилэрдээх эбит. Кини-лэр оҕолорун көрдөх-хө, сатаан тэрийэр киһи оҕо элбэҕи да оҥорон сөп, кини кыаҕа мунура суох эбит диэн санааҕа кэлэр. Оҕо оннук дьоҕура сорох сиргэ киниини эрэйи-нэ, тэрээһинэн дьоҕуннар, оттон сорох сирдэр-гэ бохсото уурул-лубакка, симэлийэн, уостан-сүтэн эрдэҕэ.

Маннa күннээҕи үлэ хаамыытыгар наадалаах куруһуоктар үлэлииллэр, олор үлэлэрэ кабинеттарга быһа туһаныллар. Холобур, эдэр фотографтар куруһуоктарын директор салайар, оннo кабинетка наадалаах бары араас матырыйааллары учууталлар сакаастарынан түһэрэн, бэчээттээн биэрэллэр. Оскуолаҕа ыытыллар учугэй биэчэрдэр, араас көрсүһүүлэр хаартыскаҕа уһуллубуттара мунньуллан иһэр.

Үөрэтэр да сылаһын кабинеттары байытыыга, оэл, начальнай кылаас оҕолоро тардыллаллар эбит. Ол курдук, мин тииһэ сырыттахпына хас да бэрт кыра дьон муостаҕа умса түһэ сыттан улахан лиис кумааҕыны кырааскалаан, азбуканы үөрэтэргэ туттуллар тогуруктары оҥорон эрэллэрэ. Маннык үлэ быһаччы туһатын таһынан мичиччаты үлэҕэ иитэр суолтата улахан.

Кабинеты салайааччы оҕолорго дьиэлэригэр ор кэмнээх сорудахтары биэрэр, хомуйбут матырыйааллары сааһылаан, көрөн-харайан үлэлэрин тэрийэр.

Кордорон үөрэтэр пособиелары оҥорууга учууталлар бары, үөһээ кылаастар оҕолоро, төрөппүттэр тардыллаллар. Араас матырыйааллы, холобур, хордуону, фанераны, түүтүү маһын, тимири, о. д. а. булууга совхоз, үөрэх оройуоннааҕы салаата көмөлөһөллөр. Егор Дмитриевич бэйэтэ атын да тэриллэри кытта араас оруттэх сибэһэн олоххобут.

Онон кабинетнай систематы тэрийиигэ директор таһ үөрэнээччилэр, оройуон салайар үлэһиттэрин тэн совхоз рабочайдарыгар тииһэ тардыллыбатын. Баҕар, омос аһыттаах олус түбүктээх үлэ, хаһааныга эгин курдук оҕоӊуон сөп. Дьиигэ, былаан-наахтык тэриллибит буоллан, ити ник түбүк суох эбит. Кабинет сэбиэдиссэ-йэ бастаны иһэ сыл арыыччa иилэтэ суурэрэлэр, оттон ыла бэлэммит ... туһанар, барыларын да туһаныахтар.

ОЛ ОННУГАР бу оскуолаҕа ханнык эмэ программа эбэтэр көрдөрөн үөрэтэр пособиета суох уруокка киирэр учууттал олуонатык көстөр буолбут. Таарыйа аҕыннахха коллектив айымньылаахтык үлэлииригэр кабинеттартан эрэ көстөр буолбатах. Кинилэр 6 сааастаах оҕолору үөрэтиигэ опыт быһыытынан биир кылааһы аспыттар. Онно учугэй базаны тэрийбиттэр. Оскуолаҕа көрүдүөр үстатын тухары кылаастарга сибэккэ үүннэрэллэр. Ити оттүгэн наллыы олорор Сылан оскуолатын опыта кэрэхсэбиллээх. Онно тупук араамалын үөһэ биттэнэр тииһэ көрүдүөр үстатын тухары быһыа-ардыа суох үлэтэ олорор сибэккэ киһини имсыырдар да абылыыр да күүстээх. Ону барытын, биэ сайын ыытта, оҕолор бэйэлэрэ эрэллэр эбит. Быһатын эттэхххэ, 40—50 кыналастаах тэмигнэлэттэн сэбиэттэрэ ... чалгиэ олорон оранжереяҕа кубулуйбут курдук саһаардыр.

М. ЧЕРОСОВ,
доцент.

(Бүтүүтэ бэчээттэннэ).

Уолэргин аҕардас баск сепаратистара эрэ күүһүрдүбүт буолбатахтар. Сотосутааҕыта «Периодико» хаһыат редакциятыгар фашистыгы тэрилтэттэн, «Испания коммунистическай утары апостолический союһуттан», телефоннуу сылдьыбыттара уонна ити бөлөх Испания компартиятын салалтатын чилиэннэригэр утары туһаайыллыбыт террордуур дьайыылар серияларын бэлэмнииллэрин туһунан уоданыышаахтык сэрэппиттэрэ.

Испания демократическай бэчээтэ дойдуга куорҕаллыыр үлэҕэ ультра-уҥалар даҕаны, ультра-хаҥастар даҕаны холбоспуттарын мйар. Быһыы-майгы итинник буолан турдаҕына Испания үлэһит дьоно былаастартан экстремистар буруйу оҥорор дьыаларын үүнүүр-тэһииннир быһааралар дьаһаллары ылары сорунуулаахтык модьуйаллар, бары прогрессивнай күүстэр дьулуурдарын биирдэ сомоҕолуур иһин туруллар. Реакция прогрессивнай уларытыыларга охсууну оҥоруутун итинник биирдэ сомоҕолоһуу эрэ мэһэйдиэҕэ.

Е. БАБЕНКО.
ССТА кэрэспэдьиэнэ.

БИҺИЭХЭ ЭППИЭТТИИЛЛЭР

«КӨМӨНҮ КҮҮТЭБИТ»

«Саҥа олох» 1978 сыл ахсынньы 2 күнүгээҕи №-гэр сэрии II группалаах инвалида, Аҕа дойду сэриитин II степеннээх орден кавалера Н. Г. СКРЯБИН итинник төбөөох суруга бэчээттэммитэ. Онно кини сэрии кыттыылаахтарыгар олохтоммут чэпчэтиилэр мистэтин кыайан ситэ туһаныллыбаттарыгар, онуоха чопчу бэйэтигэр сыһыаннаах-ха тохтообута.

Ити суругу редакция ики эппиэтэ ылла. Бастакытыгар народнай депутаттар Кытаанахтааҕы сельскэй Советтарын исполкомун председателэ И. П. ПОНОМАРЕВ маннык хоруйдаата:

«Сэрии ветерана Н. Г. Скрябиҥҥа Кыайыы 30 сыллаан «Запорожец» массыына бэриллибитэ. Бэйэтин чааһынай дьиэтигэр коммунальнай оҥоһон — маһынан, уотунан, муу-һунан быстарыыта суох хааччыллар. Маҕаһыынтан уочарата суох сылдьар эбэтэр дьоно атыылаһал-лар. 1977 сыллааххa курорка путевка бэриллибитин барбатаҕа. 1975 сыллааххa сэрии ветераныи быһыытынан «Холбостоон» «Дружба» эрбиини, маннааҕы маҕаһыынтан сервант ылбыта. Пенсияҕа тахсарыгар кириэһилэ, кэргэнигэр кухоннай набор бэриллибитэ. 1978 сыллааҕы мебельтэн 500 солк. тахсаллах «Магнолия» гарнитуру анаабыыһытыан ылбакка, биир оттуолу уочарата суох ылбыта. Оройуон киинигэр киирэритэр-тахсарыгар төһө кыалларынан транспорынан хааччыллар. Сайын пседьыйдаҕына оттуур сир бэриллэр.

Бөһүөлэккэ телефонизация киирэ илигинэ, кини дьиэтигэр телефон киирэриитэ бакаа кыаллыбат. Дьиэтин өромуонугар, пилорама суоҕунан, матырыйаал бэриллибэтэрэ. Бу туһунан кини биһиэхэ туруорса илигэ».

Онон, уопсайынан, сэрии ветерана Н. Г. Скрябиҥҥа соптоох көмө оҥоһуллар, инникитин даҕаны оҥоһуллуоҕа».

Оттон революционнай, бойобуой уонна үлэҕэ албан аат кулуубун советын председателэ П. Е. СПИРИДОНОВ эппиэтигэр маннык этиллэр:

«Албан аат кулуубун иһинэн нэһилиэктэргэ сельсоветтарыгар уонна кулууп чилиэннэрин сэрии, үлэ ветераннарыгар партия, правительство олохтообут чэпчэтиилэрин толору туһаныналарыгар ылымньы ылах баарынан, сэрии, үлэ ветераннарыгар ууруллар.

Таб. Скрябин Н. Г. сурутар сельсовет исполкомун председателэ таб. Пономарева И. П. хоруйа саамай соптоох, сэрии ветераннарыттан Никита Гаврильевичы — ойуччу үтүөстүк көмөлөспүт кыһыбитинэ аҕабыт.

Скрябин Н. Г. суругунан сибээстээн эттэххэ, Кыайыы 30 сылын туолбут юбилейыгар автомашина, «Дружба» эрбии фондатынан туһаммахтаахтарга баҕарар буоллахтарына олохтоох сельсоветтар фондаларыттан анныгга райсовет исполкомун 1975 сыл ахсынньы 19 күнүнээҕи 338 №-дээх быһаарыыта тахсыбыта. Ити быһаатахсыбыта. Ити быһаарыы олоххо сорох сельсоветтэр ... киллэриллээн иһэр. Билигин да наадыйар ветераннар баалларын бары сельсоветтар көрүөхтээхтэр.

Ветераннар маҕаһыынныга уочарата суох сылдьаллара үгүс сиргэ кыаллыбат. Ол иниттэн райпо быраабыланньата сэрии инвалидтарын биирдиилэрин маҕаһыынынан сыһыарар, сэдэхтик тахсар табаарыһан уонна бородууктанан хааччыйыллара наада. Атын сирдэргэ оннооҕор дьиэлэригэр тиэйэн аҕалан биэрии олохтонон турар.

Чурапчы сэлиэннэтигэр сэрии ветераннарын оттук маһынан хааччыйыы ситэ ыллалла илик. Маныаха лесопункт бодоомотун күүһүрдэрэ эрэйиллэр.

ССКП КК уонна ССРС Министрдэрин Советын «Аҕа дойдуну көмүскүүр Улуу сэрии кыттыылаахтарын материальнай олох-дьаһах оттугун усулуобуйаларын тупсарар туһунан» саҥа Уураахтара 1979 сыл тохсунньу 1 күнүттэн олоххо киирдэ. Онуоха хас биирдии ветеран ити Уураах учугэйдик билэрэ уонна ол сулуһун туруорсара наада. Туруорсааччы, туох-ханнык иннин, пенсияҕа тахсыбыт эбэтэр үлэтин сылдьар сиригэр көрдөһүүтүн киллэриэн сөп. Онно д-аһал ыллалыбат эбэтэр көрдөһүү куоппуйата албан аат кулуубун советыгар кэлэр түбэлтэтигэр кулууп совета ветераннар көрдөһүүлэрэ туоларыгар бары кыһамньытын уурар эбээһинэстээх».

Редакторы солбуйааччы С. Н. ЧИЧИГИНАРОВ.

Эркээни Эргэтиин аатынан совхоз дирекцията, парткома, рабочкома, комсомольскай комитета, Хадаар, Хоптоҕо сельсоветтарын исполкомнара, отделениелар салалталара, совхоз техник-осеменатора

НИКОНОВ АЛЕКСАНДР ВАСИЛЬЕВИЧ

уһун ыарахан ыарыыттан өлбүтүнэн бокуойнук кэргэттэригэр, аймахтарыгар дириҥ кутурҕаннарын тиэрдэллэр.

Кэргэнэ, аҕабыт, эһэм, быраатым, убайбыт, аймахпыт

НИКОНОВ АЛЕКСАНДР ВАСИЛЬЕВИЧ

уһун ыарахан ыарыыттан өлбүтүн, дириҥник курутуйан туран, иһитиннэрэбит.

Кэргэнэ, оҕолоро, сиэнэ, убайдара, бырааттара, аймахтара.

Оройуоннааҕы балыыһаттан Федулова Мария Поликарповна аатыгар бэриллибит 076119 №-дээх больничнай лиис сүппүтүнэн, дьиҥэ суоҕунан ааҕыллар.

БИҺИГИ ААДЫРЫСПЫТ: почтовай индекс 678700. Чурапчы с., Карл Маркс уул., 12. ТЕЛЕФОННАРБЫТ: редактор—21-395, отделлар—21-495, уопсай — 21-505.

«Саҥа олох» («Новая жизнь») — орган Чурапчинского райкома КПСС и районного Совета народных депутатов Якутской АССР.

Индекс 60849. Газета выходит по вторникам, четвергам и субботам на якутском языке. Объем 1 усл. печ. лист. ЧУРАПЧИНСКАЯ РАЙОННАЯ ТИПОГРАФИЯ с. Чурапча, ул. К. Маркса 12. № ЗАКАЗА 7 Тираж 3045.